

กระทู้ถามที่ ๐๐๗ ร.

วุฒิสภา

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ดังต่อไปนี้

ทะเลสาบสงขลาเป็นทะเลสาบสามน้ำ (น้ำจืด น้ำทะเล และน้ำกร่อย) ที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดนครศรีธรรมราช ทะเลสาบสงขลาเป็นที่ไหลรวมกันของต้นน้ำลำคลองเล็ก ๆ มากมาย และยังมีทางออกสู่ทะเลอ่าวไทยด้วย จึงมีสภาพทางนิเวศที่เหมาะสม เป็นแหล่งที่มีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์จำนวนมาก ทำให้ประชาชนโดยรอบทะเลสาบและพื้นที่ใกล้เคียงใช้เป็นแหล่งอาหาร สร้างรายได้ สร้างอาชีพมาอย่างยาวนานนับแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน และเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่ได้รับความนิยมอย่างสูงจากนักท่องเที่ยวต่างชาติและชาวไทย ก่อให้เกิดรายได้มาสู่ชุมชนอย่างมั่นคง ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม

จุดเด่นของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่เป็นทะเลสาบแบบ “ลากูน” หนึ่งเดียวของประเทศไทย และเป็นหนึ่งใน ๑๑๗ แห่งทั่วโลก เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ มีคุณค่าและความโดดเด่นทั้ง ๓ ด้าน คือ ทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ที่สามารถพัฒนาและต่อยอดเชิงสร้างสรรค์เพื่อพลิกฟื้นรูปแบบการท่องเที่ยวไทยสู่การท่องเที่ยวที่มีมูลค่าสูง มีเอกลักษณ์ บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม แต่ปัจจุบันพบประเด็นปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรม ไม่ได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐาน มีการบุกรุกทำลายภูมิปัญญาและวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์เสี่ยงที่จะสูญหาย ไม่ได้รับการสืบทอด ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะความไม่ชัดเจนและไม่ต่อเนื่องของนโยบายหรือแผนงานด้านการท่องเที่ยว การพัฒนากระจุกตัวจนเกิดเป็นความเหลื่อมล้ำ สินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวไม่ได้รับการพัฒนาให้เกิดเป็นรายได้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๕ รับทราบ ตามที่กระทรวงการทองเที่ยว และกีฬาเสนอว่า เห็นชอบกับการประกาศพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตามประกาศคณะกรรมการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เรื่อง กำหนดแนวเขตพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำ ทะเลสาบสงขลา ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๕ และให้องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และขับเคลื่อนพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาต่อไป จึงขอเรียนถามว่า

๑. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีรายละเอียดอย่างไร

๒. การขับเคลื่อนพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีความก้าวหน้าหรืออุปสรรค/ข้อขัดข้องอย่างไร

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก บุญธรรม โอริส

สมาชิกวุฒิสภา

คำตอบกระทู้ถามที่ ๐๐๗ ร.

ของ พลเอก บุญธรรม โอริส สมาชิกวุฒิสภา
เรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา

ข้าพเจ้า นางสาวสุดาวรรณ หวังศุภกิจโกศล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
ข้าพเจ้าขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้ไม่มีเกียรติ ดังนี้

คำตอบข้อที่ ๑

การประชุมคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ วันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ มีมติเห็นชอบการประกาศเขตพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด ๑๕ อำเภอ เนื้อที่ประมาณ ๕,๕๕๓.๒๖ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓,๔๗๐,๗๘๘ ไร่ ดังนี้

๑. จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย ๘ อำเภอ (อำเภอระโนด อำเภอกระแสสินธุ์ อำเภอสทิงพระ อำเภอสิงหนคร อำเภอเมืองสงขลา อำเภอกวนเนียง อำเภอบางกล่ำ และอำเภอหาดใหญ่)

๒. จังหวัดพัทลุง ประกอบด้วย ๕ อำเภอ (อำเภอกวนขนุน อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอเขาชัยสน อำเภอบางแก้ว และอำเภอปากพะยูน)

๓. จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย ๒ อำเภอ (อำเภอชะอวด และอำเภอหัวไทร)

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ วันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งมีรายละเอียดของแผนยุทธศาสตร์ฯ เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนให้การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีเอกภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถแก้ไขประเด็นปัญหาด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคีพัฒนาทุกภาคส่วน โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. วิสัยทัศน์ “ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน”

๒. วัตถุประสงค์ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เป็นกรอบและแนวทางสำหรับบูรณาการความร่วมมือและดำเนินงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และยั่งยืนในบริบทของการเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๓. เป้าหมายการพัฒนา

(๑) พัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเพื่อมุ่งสู่ชุมชนแห่งความสุข

(๒) สร้างเสริมและกระจายรายได้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้วยการท่องเที่ยวโดยชุมชน

(๓) สร้างต้นแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อขยายผลไปยังพื้นที่อื่น

(๔) ประสานความร่วมมือทุกภาคีเพื่อเสริมสร้างศักยภาพกลไกและระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่นำไปสู่ความยั่งยืนอย่างบูรณาการ

(๕) พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาตามแนวทางของเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria - GSTC)

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ และโครงการ งบประมาณตามกรอบยุทธศาสตร์ ซึ่งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ประกอบด้วย ๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ จำนวน ๒๗๐ โครงการ วงเงินงบประมาณ ๕,๑๒๑.๙๐ ล้านบาท

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน จำนวน ๑๒๖ โครงการ งบประมาณ ๓,๒๓๑.๐๕ ล้านบาท

- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามวิถีเขา - โหนด - นา - เล จำนวน ๘๗ โครงการ งบประมาณ ๑,๑๑๓.๖๕ ล้านบาท

- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวที่ต่อยอดอัตลักษณ์ของกลุ่มน้ำ จำนวน ๑๕ โครงการ งบประมาณ ๓๔๖.๗๐ ล้านบาท

- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว จำนวน ๑๖ โครงการ งบประมาณ ๖๑.๐๐ ล้านบาท

- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนามาตรฐานการบริหารจัดการการท่องเที่ยว จำนวน ๒๖ โครงการ งบประมาณ ๓๖๙.๕๐ ล้านบาท

๕. ผลประโยชน์ต่อชุมชน สังคม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่คาดว่าจะได้รับ

(๑) ผลประโยชน์ต่อชุมชน : เกิดการพัฒนา ต่อยอดองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีการอนุรักษ์จากรุ่นสู่รุ่น ทำให้ศิลปวัฒนธรรมนั้นคงอยู่ในพื้นที่ มีการส่งเสริมเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และเกิดการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ความสามัคคี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน ส่งผลให้เกิดเศรษฐกิจชุมชน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน และชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

(๒) ผลประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม : มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การส่งเสริมพัฒนาเยาวชนในการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การค้นหาปราชญ์ชาวบ้านด้านต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เฉพาะท้องถิ่นให้กับชุมชนท้องถิ่น การสืบสานภูมิปัญญาชาวบ้านด้านต่าง ๆ มิให้สูญหาย พัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ นำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน ให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวและตลาดต่อไป

(๓) ผลประโยชน์ต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม : พื้นที่ท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว มีการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อใช้ในการวางแผนการจัดการที่เหมาะสม และกำหนดแนวทางการจัดการที่เหมาะสมตามขีดความสามารถในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว

(Carrying Capacity) มีการจำแนกเขตการจัดการตามศักยภาพและความเปราะบางของพื้นที่ และกำหนดแนวทางการจัดการพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อป้องกันผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยว และมีการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พร้อมกับคุณภาพสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว และในชุมชนท่องเที่ยวได้รับการป้องกัน บำบัด และฟื้นฟู จากการส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย และเกณฑ์ของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับโลก หรือ GSTC และมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT Thailand Standard) มาใช้ในการท่องเที่ยว

ปัจจุบัน อยู่ระหว่างการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และการจัดเตรียมการทำแผนปฏิบัติการภายใต้แผนยุทธศาสตร์ฯ และได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาตามโซนพื้นที่ ประกอบด้วย

(๑) การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติขั้นดี

(๒) การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน และวิถีชีวิตชุมชน

(๓) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เพื่อรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองเก่า

(๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวการค้าและบริการ เพื่อรองรับการพัฒนาในอนาคต

คำตอบข้อที่ ๒

ในส่วนของความก้าวหน้าของการขับเคลื่อนพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) สำนักงานพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้มีการจัดประชุมสร้างการรับรู้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งนำส่งแผนดังกล่าวให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างการรับรู้และเกิดการสื่อสารที่เป็นไปตามเป้าหมายของการบูรณาการในพื้นที่ รวมถึงการดำเนินงานให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๕ โดยนำความเห็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม และสำนักงาน ก.พ.ร. ไปพิจารณาดำเนินการต่อ รวมทั้งดำเนินการตามความเห็นของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเสนอแผนยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และดำเนินการตามความเห็นของสำนักงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการจัดสรรงบประมาณ

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนการดำเนินโครงการภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ยังมีประเด็นปัญหาในการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภายใต้แผนยุทธศาสตร์ฯ และองค์การบริหาร

การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ซึ่งองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) อาศัยอำนาจคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ หรือ ท.ท.ช. ในการให้ความเห็นชอบแผน (ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)) โดยในการประชุมคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ วันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งมีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เรียบร้อยแล้วนั้น ซึ่งมีรายละเอียดของแผนยุทธศาสตร์ฯ เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนให้การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลามีเอกภาพและไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้กระบวนการการมีส่วนร่วมจากภาคีพัฒนาทุกภาคส่วน ในขณะที่การประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๕ มีมติรับทราบการประกาศพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อหน่วยงานร่วมดำเนินการภายใต้แผนยุทธศาสตร์ฯ ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของคณะรัฐมนตรีพิจารณา

ในการนี้ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ได้นำประเด็นดังกล่าวข้างต้นมาพิจารณาทบทวนเพื่อแก้ไขระเบียบของหน่วยงานตามความจำเป็นและเหมาะสมต่อไป ว่าเมื่อมีการพิจารณาประกาศกำหนดให้พื้นที่ใดเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาตามลำดับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องขึ้นไปสู่คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติแล้วยังสมควรที่จะต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบการประกาศกำหนดพื้นที่ดังกล่าวอีกครั้ง